

Ceny hnojiv a nafty ohrožují konkurenceschopnost českého zemědělství

Evropské řešení se nesmí změnit v soutěž národních rozpočtů

19.5.2026 - Michal Procházka, Barbora Pánková | Akademie věd České republiky

Prudký růst cen hnojiv a nafty začíná výrazně dopadat na české zemědělce a může ohrozit nejen příští zemědělskou sezónu, ale i dlouhodobou konkurenceschopnost evropské produkce potravin. Vyplývá to z aktuálního průzkumu Zemědělského svazu ČR mezi členskými podniky. Evropská zemědělská asociace COPA-COGECA dnes zároveň před Evropským parlamentem ve Štrasburku pořádá akci, která má upozornit na možná nebezpečí chystaných opatření Evropské komise na podporu dostupnosti hnojiv. Zemědělský svaz ČR a Agrární ČR komora požadují, aby podmínky byly rovné pro všechny členské státy.

Průzkum ukazuje, že české produkční podniky jsou vůči současnému cenovému šoku u hnojiv zatím částečně odolnější než některé jiné evropské státy, protože řada z nich nakupovala hnojiva s předstihem a vytvářela zásoby. Více než 87 % respondentů má zajištěno alespoň polovinu jarní potřeby dusíkatých hnojiv a téměř polovina podniků zatím vůbec nenakoupila hnojiva za nové, výrazně vyšší ceny.

Podle Zemědělského svazu ČR a Agrární komory ČR však tato situace neznamena, že české zemědělství je vůči současné krizi imunní. Největší tlak se nyní projevuje u cen nafty, které zemědělci musí platit okamžitě, aniž by je mohli promítnout do výkupních cen svých komodit. Náklady tak rostou rychleji než příjmy a výrazně zatěžují cash flow podniků.

„Zemědělec není v pozici obchodníka, který si může ze dne na den přepsat ceník. Když zdraží nafta, hnojiva nebo energie, zaplatí to okamžitě. Ale dokud nezareagují komoditní burzy a výkupní ceny, nemá tyto náklady kam promítnout. To vytváří mimořádný tlak na provozní financování podniků,“ uvedl **předseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha**.

Průzkum zároveň ukazuje, že pokud vysoké ceny hnojiv přetrvají i pro podzimní hnojení a další sezónu, dopady mohou být zásadní. Více než 73 % respondentů zvažuje omezení dávek hnojiv nebo přípravků na ochranu rostlin a téměř 72 % podniků počítá s omezením investic.

„Pokud budou zemědělci nuceni omezovat hnojení nebo ochranu rostlin, nebude to mít dopad jen na ekonomiku podniků. Projeví se to i na nižších výnosech, což negativně ovlivní ceny potravin,“ upozornil **prezident Agrární komory ČR Jan Doležal**.

Zemědělský svaz ČR a Agrární komora ČR proto požadují, aby Evropská unie řešila problém cen hnojiv jednotně na evropské úrovni a nevytvářela další rozdíly mezi členskými státy prostřednictvím modelu, ve kterém by výše kompenzací závisela na síle národních rozpočtů jednotlivých zemí.

„Pokud má Evropská unie řešit problém cen hnojiv, musí ho řešit jako evropský problém. Nemůže říct členským státům: kdo má peníze, ať si své zemědělce podpoří, a kdo je nemá, ať se s tím nějak vyrovná. To by nebyla společná zemědělská politika, ale soutěž národních rozpočtů,“ uvedl **Martin**

Pýcha.

Zemědělský svaz ČR a Agrární komora ČR v této souvislosti navrhuji tři klíčová opatření na evropské úrovni:

- zavedení jednotných evropských kompenzací dostupných zemědělcům ve všech členských státech podle stejných pravidel,
- zrušení nebo pozastavení platnosti uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM) pro hnojiva,
- pozastavení emisních povolenek (ETS1) zatěžujících evropskou výrobu hnojiv.

Současné nastavení evropské regulace podle zemědělců zvyšuje náklady na klíčové vstupy pro výrobu potravin a zároveň znevýhodňuje evropské producenty vůči dovozům ze zemí, kde neplatí srovnatelné environmentální, klimatické ani výrobní standardy.

„Pokud budou evropští výrobci hnojiv nadále zatíženi náklady na emisní povolenky, zatímco evropský trh zůstane otevřen levnějším dovozům ze zemí bez srovnatelných regulací, povede to k oslabování evropské výroby a přesunu produkce mimo Evropskou unii, nikoli ke skutečnému snížení globálních emisí,“ uvedl **Jan Doležal**.

Průzkum mezi členy Zemědělského svazu ČR zároveň ukázal, že zemědělci od vlády i Evropské unie očekávají především systémová opatření. V otevřených odpovědích respondenti nejčastěji požadovali vyšší vratku spotřební daně z nafty, podporu provozního financování, kompenzace zvýšených cen vstupů, omezení byrokracie, podporu produkce a tlak na snížení cen energií a hnojiv na evropské úrovni.

Řada respondentů zároveň upozornila, že dlouhodobě udržitelným řešením nemůže být pouze kompenzace rostoucích nákladů formou dotací, ale především obnova ekonomické stability produkčního zemědělství a posílení postavení prvovýrobců v rámci celého potravinového dodavatelského řetězce.

„O zemědělství musíme začít mluvit stejně vážně jako o energetice nebo obraně. Potravinová bezpečnost není samozřejmost. Pokud Evropa nebude schopna udržet vlastní produkční zemědělství, může se během relativně krátké doby stát závislou na dovozu potravin ze zemí, které nevyrábějí podle standardů požadovaných po evropských zemědělci,“ uzavřel **Martin Pýcha**.

Kontakty pro média:

Michal Procházka, Zemědělský svaz ČR, vedoucí vnějších vztahů a tiskový mluvčí
+420 734 865 377, prochazka@zscr.cz

Barbora Pánková, Agrární komora ČR, manažerka PR a tisková mluvčí
+420 721 306 431, pankova@akcr.cz

Zemědělský svaz České republiky (ZS ČR) je největší zaměstnavatelskou organizací v zemědělství. Členové ZS ČR hospodaří téměř na 1/3 užívané zemědělské půdy a zaměstnávají přes 42 % všech pracovníků v zemědělství. Svaz je člen Konfederace zaměstnavatelských podnikatelských svazů a zastupuje zemědělce v Radě hospodářské a sociální dohody (tripartitě). Svaz také zastupuje zemědělce a zemědělská družstva v evropské organizaci COPA/COGECA. Prostřednictvím svého členství v Družstevní Asociaci ČR se také podílí na činnosti Mezinárodního družstevního svazu v evropském regionu – Družstva Evropa. Více informací naleznete na www.zscr.cz, fb.me/zscrCZ/, www.zemedelstvize.cz, fb.me/zemedelstvize/, <https://www.najdizemedelce.cz/>, <https://www.ctpz.cz/>.

Agrární komora České republiky (AK ČR) sdružuje většinu podnikatelů v zemědělství, lesnictví a

potravinařství. Prosazuje a obhazuje oprávněné zájmy svých členů už třicet let. Její členové produkují přes 80 procent veškerých komodit a obhospodařují 1,4 milionu hektarů zemědělské půdy. AK ČR má zhruba tři tisíce členů, což zahrnuje kolem osmi set soukromě hospodařících rolníků, a zbytek tvoří zemědělské organizace. V tomto počtu nejsou zahrnuti členové 32 profesních svazů, sdružení a unií, v nichž se příslušnost podnikatelů překrývá a které rovněž sdružuje AK ČR. Je také součástí mezinárodních organizací COPA-COGECA, ELO a Farm Europe a účastní se pravidelných jednání zemědělských nevládních organizací Visegrádské skupiny. Více informací naleznete na www.akcr.cz a sociálních sítích Facebook, Instagram a X.

<https://www.akcr.cz/txt/ceny-hnojiv-a-nafty-ohrozujikonkurenceschopnostceskehozemedelstvi-evropske-reseni-se-nesmi-zmenit-v-soutez-narodnich-rozpoctu>